

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 6/2007 rd

Statsrådets utredning om den nya fördelningen av platser i Europaparlamentet

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 14 september 2007 statsrådets utredning om den nya fördelningen av platser i Europaparlamentet (E 61/2007 rd) till grundlagsutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- EU-sakkunnig Elina Saarimaa, statsrådets EU-sekretariat
- landskapsregeringsledamot Britt Lundberg och vik. enhetschef Sören Silverström, Ålands landskapsregering
- professor Tuomas Ojanen.

UTREDNINGEN

Förslag

Utifrån reformavtalet kommer Europeiska rådet, på initiativ av Europaparlamentet och med Europaparlamentets medgivande, att fatta beslut med enhällighet om Europaparlamentets sammansättning. Rådet uppmanade den 21—22 juni 2007 Europaparlamentet att komma med ett förslag före oktober 2007 om ett initiativ till Europaparlamentets framtida sammansättning enligt vad som överenskommits i protokoll Nr 34 vid regeringskonferensen 2004. Syftet var att kunna lösa frågan om parlamentets sammansättning i tid före valen 2009. Det handlar alltså om ett föregripande politiskt beslut. Europaparlamentets betänkande om saken antogs i utskottet för konstitutionella frågor den 2 oktober 2007. Meningen är att parlamentets initiativ ska antas slutligt vid ett sammanträde den 11 oktober 2007.

Enligt reformavtalet får det finnas högst 750 ledamöter i Europaparlamentet. Proportionalite-

ten för medborgarrepresentationen är sjunkande så att det minsta antalet är sex ledamöter per medlemsstat. En medlemsstat kan få högst 96 platser. Det här är utgångspunkten i parlamentsutskottets betänkande. Enligt betänkandet har Finland från och med valperioden 2009—2014 tretton representanter i parlamentet. Det betyder lika många platser som Finland enligt Nicefördraget har rätt till under perioden 2009—2014. Under perioden 2004—2009 har Finland haft 14 platser.

Antalet platser i Europaparlamentet ökar från nuvarande 736 till 750. För tillfället är platserna i parlamentet visserligen 785 på grund av att Rumänien och Bulgarien gått med i EU mitt under en valperiod. Efter höjningen av antalet platser utifrån reformavtalet finns det 14 extra platser för medlemsstaterna att dela på. Dessutom blir det två platser till för att det minsta och största antalet platser enligt medlemsstat måste jämkas.

Det finns alltså sammanlagt 16 extra platser. Europaparlamentets utskott föreslår inte att Finland ska tilldelas någon av de här platserna.

Regeringens ståndpunkt

Enligt regeringen försöker Finland påverka Europaparlamentet så att Finland ska få en av de

extra platserna med hänvisning till de överenskomna principerna i Nicefördraget. En extra plats motiveras med landskapet Ålands särställning som självstyrelseområde och principen om sjunkande proportionalitet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Grundlagsutskottet behandlade under riksmötet 2006 ett initiativ från Ålands lagting till ändring av vallagen (GrUB 13/2006 rd). Lagtinget föreslog att landskapet Åland ska utgöra sitt eget valdistrikt i valet till Europaparlamentet och att en fledamot väljs in från landskapet. Grundlagsutskottet hade förståelse för initiativet med hänsyn till Ålands särställning. Men det konstaterade att förslaget rimmade illa med kravet på ett proportionellt valsätt och principen om lika rösträtt. Därför föreslog grundlagsutskottet att lagförslaget skulle förkastas. Det hade då också tagit med i beräkningarna att antalet finländska ledamöter utifrån Nicefördraget minskar från 14 till 13.

Grundlagsutskottets samlade bedömning var att frågan om Ålands representation i Europaparlamentet i sista hand var en politisk fråga. Det var viktigt att debatten om landskapets medinflytande i Europaparlamentet fortsatte på EU-nivå, ansåg utskottet. Det var motiverat också för att landskapet Ålands särställning grundar sig på internationell rätt och är helt unik i Europa.

Regeringens syn på ambitionen att påverka Europaparlamentet för att få en av de extra platserna ligger helt i linje med den åsikt grundlagsutskottet förfäktar i sitt betänkande om saken i

den mån argumentet är landskapet Ålands särställning. Målet är att kunna lägga beslag på en extra plats på grund av Ålands särställning. Då skulle Finland ha en plats mer än andra medlemsstater av samma storlek. Detta skulle hjälpa till att lösa de hinder som kravet på ett proportionellt valsätt och principen om lika rösträtt ställer för att landskapet Åland ska kunna bli en särskild valkrets i valet av ledamöter till Europaparlamentet.

Regeringen använder också proportionalitetsprincipen som argument för en extra plats. Men jämfört med Ålands särställning är det ett separat argument som med en konsekvent tillämpning också omfattar medlemsstater som kan anses vara av samma storlek som Finland och talar för att antalet platser också för dem bör ökas på samma sätt. I så fall måste en eventuell extra plats för landskapet Åland så vitt utskottet kan se bedömas från samma utgångspunkter som i utskottets betänkande (GrUB 13/2006 rd).

Utlåtande

Grundlagsutskottet meddelar

att utskottet omfattar regeringens ståndpunkt med preciseringarna ovan.

Helsingfors den 5 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Kimmo Kiljunen /sd
Esko Kiviranta /cent
Elisabeth Naucclér /sv

Ville Niinistö /gröna
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vänst
Tapani Tölli /cent
Tuulikki Ukkola /saml
Ilkka Viljanen /saml
Antti Vuolanne /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.